

90

KONWENCJA DOTYCZĄCA PROCEDURY CYWILNEJ,

podpisana w Hadze dnia 1 marca 1954 r.

Przekład.

W Imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 1 marca 1954 r. została sporządzona w Hadze Konwencja dotycząca procedury cywilnej.

Po zaznajomieniu się z powyższą Konwencją Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadcza, że wymieniona Konwencja jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 27 kwietnia 1962 r.

L. S.

Przewodniczący Rady Państwa:
A. ZawadzkiMinister Spraw Zagranicznych:
w z. J. Winiewicz

Au Nom de la République Populaire de Pologne

LE CONSEIL D'ETAT
DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE DE POLOGNEà tous ceux qui ces Présentes Lettres verront
fait savoir ce qui suit:

Une Convention relative à la Procédure Civile a été faite à la Haye le 1er mars 1954.

Après avoir vu et examiné ladite Convention le Conseil d'Etat l'a approuvée et approuve en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclare que la Convention susmentionnée est acceptée, ratifiée et confirmée et promet qu'elle sera inviolablement observée.

En Foi de Quoi les Présentes Lettres ont été délivrées, revêtues du Sceau de la République Populaire de Pologne.

Donné à Varsovie, le 27 Avril 1962.

L. S.

President du Conseil d'Etat:
A. ZawadzkiMinistre des Affaires Etrangères:
w z. J. Winiewicz

(Tekst Konwencji został zamieszczony w załączniku do niniejszego numeru).

KONWENCJA DOTYCZĄCA PROCEDURY CYWILNEJ

podpisana w Hadze dnia 1 marca 1954 r.

Przekład.

KONWENCJA DOTYCZĄCA PROCEDURY CYWILNEJ

Państwa sygnatariusze niniejszej Konwencji,
pragnąc na podstawie doświadczeń ulepszyć Konwencję
z dnia 17 lipca 1905 r. dotyczącą procedury cywilnej,

postanowiły w tym celu zawrzeć nową Konwencję i zgo-
dziły się na następujące postanowienia:

I. Doręczanie aktów sądowych i pozasądowych.**Artykuł 1.**

W państwach zawierających umowę pisma w sprawach
cywilnych lub handlowych, przeznaczone dla osób znajduj-
ących się za granicą, doręcza się na wniosek konsula państwa
wzywającego, skierowany do władzy, którą wskaże państwo
wezwane. Wniosek powinien wymieniać władzę, od której
pochodzi nadesłany akt, nazwisko i stanowisko procesowe
stron, adres odbiorcy, rodzaj odnośnego aktu i powinien być
sporządzony w języku władzy wezwanej. Władza ta prześle
konsulowi dokument stwierdzający doręczenie albo podający
okoliczność, która doręczeniu stanęła na przeszkodzie.

Wszelkie trudności, które by wynikły z powodu wniosku
zgłoszonego przez konsula, będą usuwane w drodze dyploma-
tycznej.

Każde z Umawiających się Państw może, przez zawiado-
mienie innych państw, uczestniczących w tej umowie, wyra-
zić życzenie, aby wniosek o doręczenie, które ma być doko-
nane na jego terytorium, zawierający szczegóły wymienione
w ustępie 1, był mu przesyłany drogą dyplomatyczną.

Postanowienia powyższe nie stanowią przeszkody, aby
dwa państwa, uczestniczące w Konwencji, porozumiały się
co do dopuszczalności bezpośredniego komunikowania się
z sobą ich właściwych władz.

Artykuł 2.

Doręczenie ma być wykonane staraniem władzy, która
jest właściwa zgodnie z przepisami prawa państwa wezwa-
nego. Wyjąwszy przypadki przewidziane w artykule 3 wła-
dza ta może ograniczyć się do tego, iż wykona doręczenie
przez oddanie aktu odbiorcy, o ile ten przyjdzie go dobro-
wolnie.

Artykuł 3.

Do wniosku o doręczenie dołącza się akta w dwóch
egzemplarzach.

Jeżeli akt, który ma być doręczony, jest sporządzony
bądź w języku władzy wezwanej, bądź w języku, na który
zgodziły się oba państwa zainteresowane, albo jeżeli dołą-
czono do niego tłumaczenie na jeden z tych języków, wła-
dza wezwana, na stosowne życzenie wyrażone we wniosku
o doręczenie, zarządzi doręczenie aktu w formie przepisanej
dla podobnych doręczeń jej ustawodawstwem wewnętrznym
albo w formie szczególnej, o ile taka forma nie sprzeciwia
się temu ustawodawstwu. Jeśli życzenia takiego nie wyrażo-

CONVENTION RELATIVE A LA PROCÉDURE CIVILE

Les Etats signataires de la présente Convention;
Désirant apporter à la Convention du 17 juillet 1905,
relative à la procédure civile, les améliorations suggérées
par l'expérience;

Ont résolu de conclure une nouvelle Convention à cet
effet et sont convenus des dispositions suivantes:

I. Communication d'actes judiciaires et extrajudiciaires.**Article 1er.**

En matière civile ou commerciale, les significations
d'actes à destination de personnes, se trouvant à l'étranger,
se feront dans les Etats contractants, sur une demande du
consul de l'Etat requérant, adressée à l'autorité qui sera
désignée par l'Etat requis. La demande, contenant l'indica-
tion de l'autorité de qui émane l'acte transmis, le nom et
la qualité des parties, l'adresse du destinataire, la nature de
l'acte dont il s'agit, doit être rédigée dans la langue de l'au-
torité requise. Cette autorité enverra au consul la pièce
prouvant la signification ou indiquant le fait qui l'a empê-
chée.

Toutes les difficultés, qui s'élèveraient à l'occasion de
la demande du consul, seront réglées par la voie diploma-
tique.

Chaque Etat contractant peut déclarer, par une commu-
nication adressée aux autres Etats contractants, qu'il entend
que la demande de signification à faire sur son territoire,
contenant les mentions indiquées à l'alinéa 1er, lui soit
adressée par la voie diplomatique.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce
que deux Etats contractants s'entendent pour admettre la
communication directe entre leurs autorités respectives.

Article 2.

La signification se fera par les soins de l'autorité com-
pétente selon les lois de l'Etat requis. Cette autorité, sauf
les cas prévus dans l'article 3, pourra se borner à effectuer
la signification par la remise de l'acte au destinataire qui
l'accepte volontairement.

Article 3.

La demande sera accompagnée de l'acte à signifier en
double exemplaire.

Si l'acte à signifier est rédigé, soit dans la langue de
l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre les
deux Etats intéressés, ou s'il est accompagné d'une traduc-
tion dans l'une de ces langues, l'autorité requise, au cas où
le désir lui en serait exprimé dans la demande, fera signifier
l'acte dans la forme prescrite par sa législation intérieure
pour l'exécution de significations analogues, ou dans une
forme spéciale, pourvu qu'elle ne soit pas contraire à cette
législation. Si un pareil désir n'est pas exprimé, l'autorité

no, władza wezwana będzie się starała wykonać doręczenie przede wszystkim według postanowień artykułu 2.

W braku odmiennego porozumienia tłumaczenie przewidziane w ustępie poprzednim powinno być uwierzytelnione przez dyplomatycznego lub konsularnego przedstawiciela państwa wzywającego albo przez tłumacza przysięgłego państwa wezwanego.

Artykuł 4.

Doręczenia w myśl artykułu 1, 2 i 3 można odmówić jedynie wówczas, jeżeliby ono według oceny państwa, na którego terytorium ma być wykonane, mogło naruszyć jego prawa zwierzchnicze lub bezpieczeństwo.

Artykuł 5.

Dowodem doręczenia będzie albo datowane i uwierzytelnione pokwitowanie odbiorcy, albo zaświadczenie władzy państwa wezwanego, stwierdzające fakt, formę i datę doręczenia.

Potwierdzenie odbioru lub zaświadczenie należy umieścić na jednym z dwóch egzemplarzy aktu przeznaczonego do doręczenia albo je do niego dołączyć.

Artykuł 6.

Postanowienia poprzednich artykułów nie stanowią przeszkody:

1) aby można było przysłać akta osobom zainteresowanym, przebywającym za granicą, bezpośrednio pocztą;

2) aby osoby zainteresowane mogły wykonywać doręczenia bezpośrednio przez właściwych urzędników wykonawczych lub innych właściwych funkcjonariuszy kraju, w którym doręczenie ma nastąpić;

3) aby każde państwo mogło wykonywać doręczenia przeznaczone dla osób, przebywających za granicą, bezpośrednio przez swych przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych.

Uprawnienie przewidziane w każdym z tych przypadków istnieje tylko wtedy, gdy zezwalają na nie umowy państw zainteresowanych, albo w braku unów, gdy państwo, na którego terytorium doręczenie ma być wykonane, temu się nie sprzeciwia. Państwo to nie może się sprzeciwiać, gdy w przypadku przewidzianym w ustępie 1 pkt 3 akt ma być doręczony bez użycia przymusu obywatelowi państwa wzywającego.

Artykuł 7.

Doręczenie nie może pociągać za sobą zwrotu jakichkolwiek opłat lub wydatków.

Jednak w braku porozumienia odmiennego państwo wezwane jest uprawnione żądać od państwa wzywającego zwrotu wydatków spowodowanych przez współdziałanie urzędnika wykonawczego albo przez zastosowanie szczególnej formy doręczenia w przypadkach przewidzianych w artykule 3.

II. Rekwizycje.

Artykuł 8.

W sprawach cywilnych lub handlowych sąd każdego z Umawiających się Państw może zwracać się, stosownie do przepisów swego ustawodawstwa, za pomocą pisma rekwizycyjnego do właściwej władzy innego Umawiającego się Państwa z prośbą, by władza ta przedsięwzięła w granicach swego zakresu działania bądź pewną czynność procesową, bądź inne czynności sądowe.

Artykuł 9.

Pisma rekwizycyjne będą przysyłane za pośrednictwem konsula państwa wzywającego do władzy, którą wskaże państwo

requisie cherchera d'abord à effectuer la remise dans les termes de l'article 2.

Sauf entente contraire, la traduction, prévue dans l'alinéa précédent, sera certifiée conforme par l'agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Article 4.

L'exécution de la signification, prévue par les articles 2 et 3, ne pourra être refusée que si l'Etat, sur le territoire duquel elle devrait être faite, la juge de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

Article 5.

La preuve de la signification se fera au moyen, soit d'un récépissé daté et légalisé du destinataire, soit d'une attestation de l'autorité de l'Etat requis, constatant le fait, la forme et la date de la signification.

Le récépissé ou l'attestation doit se trouver sur l'un de doubles de l'acte à signifier ou y être annexé.

Article 6.

Les dispositions des articles qui précèdent ne s'opposent pas:

1°. à la faculté d'adresser directement, par la voie de le poste, des actes aux intéressés se trouvant à l'étranger;

2°. à la faculté, pour les intéressés, de faire faire des significations directement, par les soins des officiers ministériels ou des fonctionnaires compétents du pays de destination;

3°. à la faculté, pour chaque Etat, de faire faire directement, par les soins de ses agents diplomatiques ou consulaires, les significations destinées aux personnes se trouvant à l'étranger.

Dans chacun de ces cas, la faculté prévue n'existe que si des Conventions intervenues entre les Etats intéressés l'admettent ou si, à défaut de Conventions, l'Etat, sur le territoire duquel la signification doit être faite, ne s'y oppose pas. Cet Etat ne pourra s'y opposer lorsque, dans les cas de l'alinéa 1er, numéro 3, l'acte doit être signifié sans contrainte à un ressortissant de l'Etat requérant.

Article 7.

Les significations ne pourront donner lieu au remboursement de taxes ou de frais de quelque nature que ce soit.

Toutefois, sauf entente contraire, l'Etat requis aura le droit d'exiger de l'Etat requérant le remboursement des frais occasionnés par l'intervention d'un officier ministériel ou par l'emploi d'une forme spéciale dans les cas de l'article 3.

II. Commissions rogatoires.

Article 8.

En matière civile ou commerciale, l'autorité judiciaire d'un Etat contractant pourra, conformément aux dispositions de sa législation, s'adresser, par commission rogatoire, à l'autorité compétente d'un autre Etat contractant pour lui demander de faire, dans son ressort, soit un acte d'instruction, soit d'autres actes judiciaires.

Article 9.

Les commissions rogatoires seront transmises par le consul de l'Etat requérant à l'autorité qui sera désignée par

stwo wezwane. Władza ta prześle konsulowi akt stwierdzający wykonanie rekwizycji lub wskazujący przyczynę, która stanęła na przeszkodzie wykonaniu.

Wszelkie trudności, które by się wyloniły z powodu rekwizycji, będą załatwiane w drodze dyplomatycznej.

Każde z Umawiających się Państw może za pomocą za wiadomienia innych Umawiających się Państw oświadczyć, że rekwizycje przeznaczone do wykonania na jego terytorium mają mu być przesyłane drogą dyplomatyczną.

Postanowienia powyższe nie stanowią przeszkody, aby dwa Umawiające się Państwa porozumiały się z sobą co do dopuszczalności bezpośredniego przesyłania sobie rekwizycji przez ich właściwe władze.

Artykuł 10.

W braku odmiennego porozumienia pismo rekwizycyjne powinno być sporządzone bądź w języku władzy wezwanej, bądź w języku, na który zgodziły się oba państwa zainteresowane, albo należy do tego pisma dołączyć tłumaczenie na jeden z tych języków, uwierzytelnione przez dyplomatycznego lub konsularnego przedstawiciela państwa wzywającego lub tłumacza przysięgłego państwa wezwanego.

Artykuł 11.

Sąd, do którego skierowano rekwizycję, ma obowiązek uczynić jej zadość i użyć przy tym tych samych środków przymusu, co przy załatwianiu rekwizycji, pochodzącej od władz państwa wezwanego, lub wniosku złożonego w tym celu przez stronę zainteresowaną. Tych środków przymusu nie trzeba stosować koniecznie, jeżeli chodzi o osobiste stawienie się stron procesowych.

Na żądanie władzy wzywającej należy ją zawiadomić o czasie i miejscu wykonania żądanej czynności w tym celu, by strona zainteresowana mogła być przy tym obecna.

Wykonania rekwizycji można odmówić tylko wówczas:

1) jeżeli autentyczność dokumentu nie jest pewna;
2) jeżeli wykonanie rekwizycji nie należy w państwie wezwanym do zakresu działania sądu;

3) jeżeli wykonanie, według oceny państwa, na którego terytorium ma nastąpić, mogłoby naruszyć jego prawa wierzchnicze lub jego bezpieczeństwo.

Artykuł 12.

Jeżeli władza wezwana nie będzie właściwa, należy urzędu odstąpić rekwizycję właściwemu sądowi tegoż państwa, zgodnie z przepisami ustanowionymi przez jego ustawodawstwo.

Artykuł 13.

We wszystkich przypadkach, w których rekwizycję nie została wykonana przez władzę wezwaną, władza ta powinna niezwłocznie zawiadomić o tym władzę wzywającą, wskazując w przypadkach przewidzianych w artykule 11 powody, a których odmówiono wykonania rekwizycji, a w przypadkach przewidzianym w artykule 12 wymieniając władzę, której rekwizycję odstąpiono.

Artykuł 14.

Sąd, który przystępuje do wykonania rekwizycji, powinien zastosować pod względem formy prawo własnego kraju.

Należy jednak uczynić zadość żądaniu władzy wzywającej, aby została zachowana pewna szczególna forma postępowania, byleby forma ta nie sprzeciwiała się ustawodawstwu państwa wezwanego.

L'Etat requis. Cette autorité enverra au consul la pièce constatant l'exécution de la commission rogatoire ou indiquant le fait qui en a empêché l'exécution.

Toutes les difficultés, qui s'élevaient à l'occasion de cette transmission, seront réglées par la voie diplomatique.

Chaque Etat contractant peut déclarer, par une communication adressée aux autres Etats contractants, qu'il entend que les commissions rogatoires, à exécuter sur son territoire, lui soient transmises par la voie diplomatique.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour admettre la transmission directe des commissions rogatoires entre leurs autorités respectives.

Article 10.

Sauf entente contraire, la commission rogatoire doit être rédigée, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre des deux Etats intéressés, ou bien elle doit être accompagnée d'une traduction, faite dans une de ces langues et certifiée conforme par un agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Article 11.

L'autorité judiciaire, à laquelle la commission rogatoire est adressée, sera obligée d'y satisfaire en usant des mêmes moyens de contrainte que pour l'exécution d'une commission des autorités de l'Etat requis ou d'une demande formée à cet effet par une partie intéressée. Ces moyens de contrainte ne sont pas nécessairement employés, s'il s'agit de la comparution des parties en cause.

L'autorité requérante sera, si elle le demande, informée de la date et du lieu où il sera procédé à la mesure sollicitée, afin que la partie intéressée soit en état d'y assister.

L'exécution de la commission rogatoire ne pourra être refusée que:

1° si l'authenticité du document n'est pas établie;
2° si, dans l'Etat requis, l'exécution de la commission rogatoire ne rentre pas dans les attributions du pouvoir judiciaire;

3° si l'Etat, sur le territoire duquel l'exécution devrait avoir lieu, la juge de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

Article 12.

En cas d'incompétence de l'autorité requise, la commission rogatoire sera transmise d'office à l'autorité judiciaire compétente du même Etat, suivant les règles établies par la législation de celui-ci.

Article 13.

Dans tous les cas où la commission rogatoire n'est pas exécutée par l'autorité requise, celle-ci en informera immédiatement l'autorité requérante, en indiquant, dans le cas de l'article 11, les raisons pour lesquelles l'exécution de la commission rogatoire a été refusée et, dans le cas de l'article 12, l'autorité à laquelle la commission est transmise.

Article 14.

L'autorité judiciaire, qui procède à l'exécution d'une commission rogatoire, appliquera les lois de son pays, en ce qui concerne les formes à suivre.

Toutefois, il sera déféré à la demande de l'autorité requérante, tendant à ce qu'il soit procédé suivant une forme spéciale, pourvu que cette forme ne soit pas contraire à la législation de l'Etat requis.

Artykuł 15.

Postanowienia artykułów poprzednich nie wykluczają uprawnień każdego państwa do wykonywania rekwizycji bezpośrednio przez swych przedstawicieli dyplomatycznych lub konsularnych, jeżeli umowy między państwami zainteresowanymi na to pozwalają albo jeżeli państwo, na którego terytorium rekwizycja ma być wykonana, temu się nie sprzeciwia.

Artykuł 16.

Wykonanie rekwizycji nie może pociągać za sobą zwrotu jakichkolwiek opłat lub wydatków.

Jednak w braku porozumienia odmiennego państwo wezwane może żądać od państwa wzywającego zwrotu należności zapłaconej świadkom lub biegłym oraz wydatków powstałych wskutek współdziałania urzędnika wykonawczego, które stało się potrzebne z powodu niestawienia się świadków dobrowolnie, lub wydatków wynikłych z ewentualnego zastosowania artykułu 14 ustęp. 2.

III. Zabezpieczenie kosztów procesu.

Artykuł 17.

Od obywateli jednego z Umawiających się Państw, którzy posiadają miejsce zamieszkania w jednym z tych państw, a w sądach innego z tych państw występują w charakterze powodów lub interwenientów, nie można żądać żadnego zabezpieczenia ani depozytu, pod jakąkolwiek nazwą, czy to z powodu ich charakteru cudzoziemców, czy też z powodu tego, że nie posiadają w kraju miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu.

Ta sama zasada ma zastosowanie do zaliczki, której należałoby się domagać od powoda lub interwenienta celem zabezpieczenia kosztów sądowych.

Układy, za pomocą których Umawiające się Państwa ustanowiły dla swych obywateli, bez względu na ich miejsce zamieszkania, zwolnienie od zabezpieczenia kosztów procesu lub od składania zaliczki na koszty sądowe, będą nadal stosowane.

Artykuł 18.

Jeżeli w jednym z państw uczestniczących w umowie zasądzono na zwrot kosztów procesu powoda lub interwenienta, który bądź na podstawie artykułu 17 ustęp 1 i 2, bądź na podstawie ustawy obowiązującej w państwie, gdzie wniesiono pozew, był zwolniony od zabezpieczenia, deponowania lub złożenia zaliczki, wówczas na wniosek, przedstawiony w drodze dyplomatycznej, właściwa władza w każdym innym spośród państw uczestniczących w Konwencji zezwoli bezpłatnie na wykonanie takiego orzeczenia w drodze egzekucji.

Ta sama zasada ma zastosowanie do orzeczeń sądowych, za pomocą których ustalono później wysokość kosztów procesu.

Postanowienia powyższe nie stanowią przeszkody porozumienia się dwóch spośród państw uczestniczących w Konwencji, aby wolno było także stronie zainteresowanej bezpośrednio złożyć wniosek o zezwolenie na wykonanie w drodze egzekucji.

Artykuł 19.

Zezwolenia na wykonanie orzeczeń o kosztach będą udzielane bez wysłuchania stron, lecz z zastrzeżeniem prawa późniejszego rekursu dla strony zasądzonej, stosownie do ustawodawstwa tego państwa, w którym ma nastąpić wykonanie.

Władza właściwa do rozstrzygania wniosku dotyczącego zezwolenia na wykonanie ograniczy swoje badanie do tego:

Article 15.

Les dispositions des articles qui précèdent n'excluent pas la faculté, pour chaque Etat, de faire exécuter directement, par ses agents diplomatiques ou consulaires, les commissions rogatoires, si des Conventions intervenues entre les Etats intéressés l'admettent ou si l'Etat, sur le territoire duquel la commission rogatoire doit être exécutée, ne s'oppose pas.

Article 16.

L'exécution des commissions rogatoires ne pourra donner lieu au remboursement de taxes ou de frais, de quelque nature que ce soit.

Toutefois, sauf entente contraire, l'Etat requis aura droit d'exiger de l'Etat requérant le remboursement des indemnités payées aux témoins ou aux experts, ainsi que de frais occasionnés par l'intervention d'un officier ministériel rendue nécessaire parce que les témoins n'ont pas comparu volontairement, ou des frais résultant de l'application éventuelle de l'article 14, alinéa 2.

III. Caution judicatum solvi.

Article 17.

Aucune caution ni dépôt, sous quelque dénomination que ce soit, ne peut être imposé, à raison, soit de leur qualité d'étrangers, soit du défaut de domicile ou de résidence dans le pays, aux nationaux d'un des Etats contractants ayant leur domicile dans l'un de ces Etats, qui seront de mandeurs ou intervenants devant les tribunaux d'un autre de ces Etats.

La même règle s'applique au versement, qui serait exigé des demandeurs ou intervenants, pour garantir les frais judiciaires.

Les Conventions, par lesquelles des Etats contractants auraient stipulé pour leurs ressortissants la dispense de la caution judicatum solvi ou du versement des frais judiciaires sans condition de domicile, continueront à s'appliquer.

Article 18.

Les condamnations aux frais et dépens du procès, prononcées dans un des Etats contractants contre le demandeur ou l'intervenant dispensé de la caution, du dépôt ou du versement en vertu, soit de l'article 17, alinéas 1 et 2, soit de la loi de l'Etat où l'action est intentée, seront, sur une demande, faite par la voie diplomatique, rendues gratuitement exécutoires par l'autorité compétente, dans chacun des autres Etats contractants.

La même règle s'applique aux décisions judiciaires par lesquelles le montant des frais du procès est fixé ultérieurement.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour permettre que la demande d'exequatur soit aussi faite directement par la partie intéressée.

Article 19.

Les décisions relatives aux frais et dépens seront déclarées exécutoires sans entendre les parties, mais sauf recours ultérieur de la partie condamnée, conformément à la législation du pays où l'exécution est poursuivie.

L'autorité compétente pour statuer sur la demande d'exequatur, se bornera à examiner:

1) czy według ustaw kraju, gdzie zasądzenie nastąpiło, opis orzeczenia czyni zadość koniecznym warunkom autentyczności;

2) czy według tychże ustaw orzeczenie stało się prawomocne;

3) czy sentencja orzeczenia jest sporządzona bądź w języku władzy wezwanej, bądź w języku, na który zgodzili się oba państwa zainteresowane, względnie czy dołączono do niej tłumaczenie na jeden z tych języków; takie tłumaczenie powinno być, w braku odmiennej umowy, uwierzytelnione przez dyplomatycznego lub konsularnego przedstawiciela państwa wzywającego albo przez tłumacza przysięgłego państwa wezwanego.

Dla dopełnienia warunków wymienionych w ustępie 2 punkt 1 i 2 wystarczy bądź oświadczenie właściwej władzy państwa wzywającego, że orzeczenie stało się prawomocne, bądź też przedłożenie należycie uwierzytelnionego dokumentu, z którego wynika, że orzeczenie stało się prawomocne. W braku odmiennego porozumienia właściwość tej władzy powinna być potwierdzona przez naczelnego urzędnika zarządu sprawiedliwości w państwie wzywającym. Wspomniane wyżej oświadczenia i potwierdzenia muszą być sporządzone lub przetłumaczone zgodnie z przepisem ustępu 2 punkt 3.

Wysokość kosztów wymienionego w ustępie 2 pkt 3 tłumaczenia i uwierzytelnienia ustali na wniosek strony władza właściwa do rozstrzygania wniosku dotyczącego zezwolenia na wykonanie. Koszty te będą uważane za koszty procesu.

IV. Zwolnienie od kosztów sądowych.

Artykuł 20.

W sprawach cywilnych i handlowych obywatelom jednego z Umawiających się Państw będzie przyznawane w każdym innym z tych państw zwolnienie od kosztów sądowych na równi z własnymi obywatelami tego państwa stosownie do ustaw obowiązujących w Państwie, w którym złożono wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

W państwach, w których zwolnienie od kosztów sądowych istnieje również w postępowaniu administracyjno-sądowym, postanowienia ustępu 1 będą miały zastosowanie również w sprawach wniesionych do właściwych sądów.

Artykuł 21.

Świadcstwo lub oświadczenie o niezamożności powinno być w każdym przypadku wystawione względnie przyjęte przez władze zwykłego miejsca pobytu cudzoziemca albo w braku takiego miejsca pobytu przez władze jego chwilowego miejsca pobytu. Gdyby władze te nie należały do żadnego z Umawiających się Państw i gdyby nie wystawiały lub nie przyjmowały świadectw względnie oświadczeń tego rodzaju, wystarczy świadectwo lub oświadczenie wystawione względnie przyjęte przez dyplomatycznego lub konsularnego przedstawiciela kraju, do którego cudzoziemiec należy.

Jeżeli proszący nie przebywa w kraju, w którym złożono wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, wówczas świadectwo lub oświadczenie o niezamożności będzie uwierzytelnione bezpłatnie przez dyplomatycznego lub konsularnego przedstawiciela kraju, w którym dokument ten ma być przedstawiony.

Artykuł 22.

Władza powołana do wydawania świadectwa niezamożności lub do przyjmowania oświadczenia o niezamożności może zasięgać u władz innych Umawiających się Państw informacji o stosunkach majątkowych wnioskodawcy.

1°. si, d'après la loi du pays où la condamnation a été prononcée, l'expédition de la décision réunit les conditions nécessaires à son authenticité;

2°. si, d'après la même loi, la décision est passée en force de chose jugée;

3°. si le dispositif de la décision est rédigé, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre les deux Etats intéressés, ou bien s'il est accompagné d'une traduction, faite dans une de ces langues et, sauf entente contraire, certifiée conforme par un agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Pour satisfaire aux conditions, prescrites par l'alinéa 2, numéros 1 et 2, il suffira, soit d'une déclaration de l'autorité compétente de l'Etat requérant constatant que la décision est passée en force de chose jugée, soit de la présentation des pièces dûment légalisées de nature à établir que la décision est passée en force de chose jugée. La compétence de l'autorité ci-dessus mentionnée sera, sauf entente contraire, certifiée par le plus haut fonctionnaire préposé à l'administration de la Justice dans l'Etat requérant. La déclaration et le certificat, dont il vient d'être parlé doivent être rédigés ou traduits conformément à la règle contenue dans l'alinéa 2, numéro 3.

L'autorité, compétente pour statuer sur la demande d'exequatur, évaluera, pourvu que la partie le demande en même temps, le montant des frais d'attestation, de traduction et de légalisation visés à l'alinéa 2, numéro 3. Ces frais seront considérés comme des frais et dépens du procès.

IV. Assistance judiciaire gratuite.

Article 20.

En matière civile et commerciale, les ressortissants de chacun des Etats contractants seront admis dans tous les autres Etats contractants au bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite, comme les nationaux eux-mêmes, en se conformant à la législation de l'Etat où l'assistance judiciaire gratuite est réclamée.

Dans les Etats où existe l'assistance judiciaire en matière administrative, les dispositions, édictées dans l'alinéa ci-dessus, s'appliqueront également aux affaires, portées devant les tribunaux compétents en cette matière.

Article 21.

Dans tous les cas, le certificat ou la déclaration d'indigence doit être délivré ou recue par les autorités de la résidence habituelle de l'étranger, ou, à défaut de celles-ci, par les autorités de sa résidence actuelle. Dans le cas où ces dernières autorités n'appartiendraient pas à un Etat contractant et ne recevraient pas ou ne délivreraient pas des certificats ou des déclarations de cette nature, il suffira d'un certificat ou d'une déclaration délivré ou reçue par un agent diplomatique ou consulaire du pays auquel l'étranger appartient.

Si le requérant ne réside pas dans le pays où la demande est formulée, le certificat ou la déclaration d'indigence sera légalisé gratuitement par un agent diplomatique ou consulaire du pays où le document doit être produit.

Article 22.

L'autorité, compétente pour délivrer le certificat ou recevoir la déclaration d'indigence, pourra prendre des renseignements sur la situation de fortune du requérant auprès des autorités des autres Etats contractants.

Władza, która ma rozstrzygać o wniosku o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych, zachowuje w granicach swych uprawnień prawo kontrolowania przedstawionych jej świadectw, oświadczeń i wyjaśnień oraz żądania przedstawienia dodatkowych informacji dla uzyskania dostatecznego wyjaśnienia sprawy.

Artykuł 23.

Jeżeli wnioskodawca przebywa w innym kraju, aniżeli w tym, w którym wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych ma być złożony, wniosek jego o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych wraz ze świadectwem lub oświadczeniem o niezamożności, a w szczególnych przypadkach wraz z innymi dokumentami potrzebnymi do rozpatrzenia sprawy, będzie mógł być przesłany do władzy, która ma sprawę rozstrzygnąć, lub do władzy wskazanej przez państwo, w którym wniosek ma być rozpatrzony za pośrednictwem konsula tego kraju, do którego wnioskodawca należy.

Postanowienia artykułu 9 ustępy 2, 3 i 4 oraz artykułów 10 i 12 dotyczące rekwizycji mają odpowiednie zastosowanie do przekazywania wniosków wraz z załącznikami o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych.

Artykuł 24.

Jeżeli obywatelowi jednego z Umawiających się Państw przyznano zwolnienie od kosztów sądowych, wówczas za doręczenia dotyczące tego samego procesu, które mają być wykonane w innym spośród tych państw, państwo wzywające nie będzie zwracało kosztów państwu wezwanemu.

To samo dotyczy rekwizycji, z wyjątkiem wynagrodzenia zapłaconego biegłym.

V. Bezpłatne wydawanie dokumentów stanu cywilnego.

Artykuł 25.

Dokumenty stanu cywilnego będą wydawane bezpłatnie niezamożnym obywatelom Umawiających się Państw na tych samych zasadach, co obywatelom własnym.

Dokumenty wymagane do zawarcia związku małżeńskiego będą legalizowane bezpłatnie przez dyplomatycznych lub konsularnych przedstawicieli Umawiających się Państw.

VI. Areszt osobisty.

Artykuł 26.

Areszt osobisty bądź jako środek egzekucji, bądź jako środek tylko zapobiegawczy, nie będzie mógł być stosowany w sprawach cywilnych lub handlowych do cudzoziemców będących obywatelami jednego z Umawiających się Państw w tych przypadkach, w których nie można by go zastosować do obywateli własnych. Okoliczność, na którą mógłby się powołać obywatel własny, mieszkający w kraju, dla uzyskania uchylenia aresztu osobistego, powinna mieć ten sam skutek dla obywatela jednego z Umawiających się Państw nawet wówczas, jeżeli okoliczność ta zdarzyła się za granicą.

VII. Postanowienia końcowe.

Artykuł 27.

Konwencja niniejsza jest otwarta do podpisu dla państw, które uczestniczyły w VII Sesji Konferencji dotyczącej międzynarodowego prawa prywatnego.

Będzie ona ratyfikowana; dokumenty ratyfikacyjne będą złożone w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Holandii.

O każdym złożeniu dokumentów ratyfikacyjnych zostanie spisany protokół, którego uwierzytelniony odpis zostanie do-

L'autorité, chargée de statuer sur la demande d'assistance judiciaire gratuite, conserve, dans les limites de ses attributions, le droit de contrôler les certificats, déclarations et renseignements qui lui sont fournis et de se faire donner, pour s'éclairer suffisamment, des informations complémentaires

Article 23.

Lorsque l'indigent se trouve dans un pays autre que celui, dans lequel l'assistance judiciaire gratuite doit être demandée, sa demande tendant à obtenir l'assistance judiciaire, accompagnée des certificats, déclarations d'indigence et, le cas échéant, d'autres pièces justificatives, utiles à l'instruction de la demande, pourra être transmise, par le consul de son pays, à l'autorité compétente pour statuer sur ladite demande, ou à l'autorité désignée par l'Etat où la demande doit être instruite.

Les dispositions, contenues dans l'article 9, alinéas 2, 3 et 4 et dans les articles 10 et 12 ci-dessus concernant les commissions rogatoires, sont applicables à la transmission des requêtes en obtention de l'assistance judiciaire gratuite et de leurs annexes.

Article 24.

Si le bénéficiaire de l'assistance judiciaire a été accordé à un ressortissant d'un des Etats contractants, les significations, quelle qu'en soit la forme, relatives à son procès, et qui seraient à faire dans un autre de ces Etats, ne donneront lieu à aucun remboursement de frais par l'Etat requérant à l'Etat requis.

Il en sera de même des commissions rogatoires, exception faite des indemnités payées à des experts.

V. Délivrance gratuite d'extraits des actes de l'état civil.

Article 25.

Les indigents ressortissants d'un des Etats contractants pourront, dans les mêmes conditions que les nationaux, se faire délivrer gratuitement des extraits des actes de l'état civil. Les pièces nécessaires à leur mariage seront légalisées sans frais par les agents diplomatiques ou consulaires des Etats contractants.

VI. Contrainte par corps.

Article 26.

La contrainte par corps, soit comme moyen d'exécution, soit comme mesure simplement conservatoire, ne pourra pas, en matière civile ou commerciale, être appliquée aux étrangers, appartenant à un des Etats contractants, dans les cas où elle ne serait pas applicable aux ressortissants du pays. Un fait, qui peut être invoqué par un ressortissant domicilié dans le pays, pour obtenir la levée de la contrainte par corps, doit produire le même effet au profit du ressortissant d'un Etat contractant, même si ce fait s'est produit à l'étranger.

VII. Dispositions finales.

Article 27.

La présente Convention est ouverte à la signature des Etats représentés à la Septième Session de la Conférence de Droit International Privé.

Elle sera ratifiée et les instruments de ratification seront déposés auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas.

Il sera dressé de tout dépôt d'instruments de ratification un procès-verbal, dont une copie, certifiée conforme, sera re-

reńczony drogą dyplomatyczną każdemu z Umawiających się Państw.

Artykuł 28.

Konwencja niniejsza wejdzie w życie sześćdziesiątego dnia, licząc od daty złożenia czwartego dokumentu ratyfikacyjnego zgodnie z artykułem 27 ustęp 2.

Dla każdego państwa sygnatariusza, które ratyfikuje niniejszą Konwencję w terminie późniejszym, wejdzie ona w życie sześćdziesiątego dnia, licząc od daty złożenia jego dokumentów ratyfikacyjnych.

Artykuł 29.

Konwencja niniejsza zastąpi w stosunkach między państwami, które ją ratyfikują, konwencję dotyczącą procedury cywilnej, podpisaną w Hadze dnia 17 lipca 1905 r.

Artykuł 30.

Konwencja niniejsza ma zastosowanie z mocy samego prawa na terytoriach metropolitalnych Umawiających się Państw.

Gdyby jedno z Umawiających się Państw chciało wprowadzić ją w życie we wszystkich innych terytoriach lub na poszczególnych terytoriach, za których stosunki międzynarodowe jest ono odpowiedzialne, zawiadomi o tym dokumentem, który będzie złożony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Holandii. Ministerstwo to prześle drogą dyplomatyczną uwierzytelniony odpis dokumentu każdemu z Umawiających się Państw.

Konwencja wejdzie w życie w stosunkach między państwami, które nie wniosą sprzeciwu w ciągu sześciu miesięcy od tego powiadomienia, a terytorium lub terytoriami, za których stosunki międzynarodowe dane państwo jest odpowiedzialne, w imieniu których zawiadomienie zostało dokonane.

Artykuł 31.

Każde państwo, które nie brało udziału w Siódmej Sesji konferencji, może przystąpić do niniejszej Konwencji, chyba że jedno lub kilka państw, które ratyfikowały Konwencję, nieśie sprzeciw w terminie sześciu miesięcy od daty zawiadomienia przez Rząd Holenderski o przystąpieniu. Przyłączenie będzie miało miejsce w trybie przewidzianym w tytule 27, ustęp 2.

Rozumie się, że przystąpienie może mieć miejsce dopiero wejściu w życie Konwencji zgodnie z artykułem 28, ustęp 1.

Artykuł 32.

Każde państwo podpisując, ratyfikując lub przystępując niniejszej Konwencji może zastrzec sobie prawo ograniczenia zastosowania artykułu 17 w stosunku do obywateli nawiającego się Państwa, którzy mają swoje miejsce pobytu na jego terytorium.

Państwo, które skorzystało z możliwości przewidzianych w ustępie 1, może domagać się zastosowania przez inne Umawiające się państwa postanowień artykułu 17 tylko na korzyść tych swoich obywateli, którzy mają miejsce pobytu na terytorium tego Umawiającego się Państwa, przed które sądami występują oni w charakterze powodów lub interwenientów.

Artykuł 33.

Konwencja niniejsza będzie obowiązywała przez pięć lat, licząc od daty oznaczonej w artykule 28 ustęp 1.

Termin ten dotyczy również państw, które ratyfikowały niniejszą Konwencję lub przystąpiły do niej w terminie późniejszym.

mise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats signataires.

Article 28.

La présente Convention entrera en vigueur le soixantième jour à partir du dépôt du quatrième instrument de ratification prévu par l'article 27, alinéa 2.

Pour chaque Etat signataire, ratifiant postérieurement, la Convention entrera en vigueur le soixantième jour à partir de la date du dépôt de son instrument de ratification.

Article 29.

La présente Convention remplacera, dans les rapports entre les Etats qui l'auront ratifiée, la Convention relative à la procédure civile, signée à La Haye, le 17 juillet 1905.

Article 30.

La présente Convention s'applique de plein droit aux territoires métropolitains des Etats contractants.

Si un Etat contractant en désire la mise en vigueur dans tous les autres territoires ou dans tels des autres territoires dont les relations internationales sont assurées par lui, il notifiera son intention à cet effet par un acte qui sera déposé auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas. Celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

La Convention entrera en vigueur dans les rapports entre les Etats, qui n'élèveront pas d'objection dans les six mois de cette communication, et le territoire ou les territoires dont les relations internationales sont assurées par l'Etat en question, et pour lequel ou lesquels la notification aura été faite.

Article 31.

Tout Etat, non-représenté à la Septième Session de la Conférence est admis à adhérer à la présente Convention, à moins qu'un Etat ou plusieurs Etats ayant ratifié la Convention ne s'y opposent, dans un délai de six mois à dater de la communication faite par le Gouvernement néerlandais, de cette adhésion. L'adhésion se fera de la manière prévue par l'article 27, alinéa 2.

Il est entendu que les adhésions ne pourront avoir lieu qu'après l'entrée en vigueur de la présente Convention, en vertu de l'article 28, alinéa 1.

Article 32.

Chaque Etat contractant, en signant ou ratifiant la présente Convention ou en y adhérant, peut se réserver de limiter l'application de l'article 17 aux nationaux des Etats contractants ayant leur résidence habituelle sur son territoire.

L'Etat, qui aura fait usage de la faculté, prévue à l'alinéa précédent, ne pourra prétendre à l'application de l'article 17 par les autres Etats contractants qu'au bénéfice de ses nationaux ayant leur résidence habituelle sur le territoire de l'Etat contractant, devant les tribunaux duquel ils sont demandeurs ou intervenants.

Article 33.

La présente Convention aura une durée de cinq ans à partir de la date indiquée dans l'article 28, alinéa 1er, de la présente Convention.

Ce terme commencera à courir de cette date, même pour les Etats qui l'auront ratifiée ou y auront adhéré postérieurement.

Konwencja niniejsza będzie odnawiana milcząco co pięć lat, o ile nie nastąpi jej wypowiedzenie. Wypowiedzenie powinno być notyfikowane najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem terminu Ministerstwu Spraw Zagranicznych Holandii, które zawiadomi o tym wszystkie Umawiające się Państwa.

Wypowiedzenie może się ograniczyć do wszystkich lub tylko do niektórych terytoriów wskazanych w notyfikacji dokonanej zgodnie z artykułem 30 ustęp 2.

Wypowiedzenie będzie skutkować tylko w odniesieniu do tego Państwa, które o nim notyfikowało. Dla innych Umawiających się Państw Konwencja pozostaje nadal w mocy.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni przez swoje odpowiednie Rządy, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Hadze dnia 1 marca 1954 r. w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rządu Holenderskiego i którego uwierzytelniony odpis będzie przesłany drogą dyplomatyczną każdemu z państw, które brało udział w Siódmej Sesji Konferencji Haskiej dotyczącej międzynarodowego prawa prywatnego.

La Convention sera renouvelée tacitement de cinq ans en cinq ans, sauf dénonciation. La dénonciation devra, au moins six mois avant l'expiration du terme, être notifiée au Ministère des Affaires Étrangères des Pays-Bas, qui en donnera connaissance à tous les autres États contractants.

La dénonciation peut se limiter aux territoires ou à certains des territoires indiqués dans une notification, faite conformément à l'article 30, alinéa 2.

La dénonciation ne produira son effet qu'à l'égard de l'État qui l'aura notifiée. La Convention restera en vigueur pour les autres États contractants.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention.

Fait à La Haye, le 1er mars 1954, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement des Pays-Bas et dont une copie, certifiée conforme, sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des États représentés à la Septième Session de la Conférence de La Haye de Droit International Privé.